

**Gräsåkers förskola
Ekerö**

Helena Aldén, Upplands Väsby
Eva-Mari Kallin, Nacka
Fatiha Maassoumi, Sollentuna
Vecka 46-47, 2016

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	4
<i>Fakta om enheten</i>	4
<i>Statistik</i>	4
<i>Organisation /Ledning</i>	4
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	5
<i>Förbättringsområden</i>	5
MÅLOMRÅDEN	6
<i>Normer och värden</i>	6
<i>Utveckling och lärande</i>	7
<i>Ansvar och inflytande för barn</i>	13
<i>Förskolechefens ansvar</i>	15
REFERENSER	18

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett utvärderingssamarbete inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna, och Upplands Väsby.

Syftet med VÅGA VISA är att öka måluppfyllelsen i förskola och skola genom att utvärdera verksamheten på uppdrag av de politiska nämnderna i respektive kommun.

Metoderna omfattar idag tre delar: kundenkät, pedagogers självvärdering samt kollegiala observationer, och genomförs i både kommunala och fristående förskolor, grundskolor och gymnasieskolor.

VÅGA VISA:

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas förskolor och skolor
- sprider goda exempel och bidrar till lärande och utveckling

Observationer inom Våga Visa

Observationerna genomförs av erfarna pedagoger och skolledare med pedagogisk högskoleutbildning. Observatörerna bildar lag som besöker en förskola i en annan kommun. Observationerna utgår från läroplanerna och gäller följande målområden:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Ansvar och inflytande för barn
- Förskolechefens ansvar

Observatörerna skriver en rapport där de beskriver och bedömer förskolans arbete och resultat inom målområdena, baserat på

- Observationer i verksamheten
- Intervjuer med personal och skolledning samt samtal med barn
- Förskolans styrdokument

Även fördjupade observationer kan genomföras, när kommunen beslutat om det. I fördjupade observationer avser observationen ett par av målområdena och eventuellt särskilda frågeställningar.

Mer information finns på VÅGA VISA:s hemsida på www.danderyd.se/vagavisa

FAKTADEL

Fakta om enheten

Förskolan/delenhetens namn:	Gräsåkers förskola
Är verksamheten kommunal eller fristående? Om fristående ange ägare.	Kommunal
Antal avdelningar.	6, under ht 2016 är endast 5 avdelningar öppna
Ev. profil på förskolan.	

Statistik

Antal barn:	Ca 78
Antal pedagoger i barngrupp	18
Antal barn per pedagog (omräknat till heltidstjänst)	Ca 6
Antal legitimerade förskollärare.	8

Organisation /Ledning

Hur är ledningen organiserad? (finns ledningsgrupp, andra ledningsfunktioner)	Förskolechef, administratör, pedagogiskt utvecklingsansvariga, samordnare, ledningsgrupp, ateljérista, pedagogista, handledare, PUA. Se ledning och organisationsbeskrivning
Ledningsresursens årsarbetstid på förskolan.	Förskolechef 50%, administratör 5%

OBSERVATIONENS METOD

Under tre dagar har vi tre observatörer besökt förskolan och varit med på aktiviteter inne och ute och vi har varit med vid måltider. Vi har intervjuat förskolechef och de pedagogiska utvecklingsledarna, samt samtalat med de andra pedagogerna på förskolan. Vi har läst förskolans olika styrdokument och verksamhetsplaner, samt tagit del av dokumentation i Förskoleappen.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Gräsåker är en förskola med fem ålderhomogena avdelningar i åldrarna ett till fem år. Alla barn får arbeta mycket kreativt med skapande då estetiska arbetssätt är vanligt förekommande i de olika projekten. Pedagogerna på förskolan är vana att reflektera både kollegialt och tillsammans med barnen. Pedagogerna har ett väl utvecklat arbetssätt att arbeta med projekt men de kan bli bättre på att synliggöra i Förskoleappen att de arbetar med läroplansmålen i projekten. Förskolans superstruktur som pedagogerna ser som ett stort stöd påverkar även barns möjlighet till att påverka sin situation. Det finns även rutiner vid måltiderna som begränsar barns möjlighet till ansvar och inflytande, speciellt för de yngre barnen.

Starka sidor

• Värdegrund och förhållningssätt	Normer och värden	sid.6-7
• Estetiska arbetssätt	Utveckling och lärande	sid.8-10
• De pedagogiska lärmiljöerna	Utveckling och lärande	sid.8-12
• Möjlighet till reflektion för barn och pedagoger	Utveckling och lärande	sid.10

Förbättringsområden

• Dokumentation av läroplansmålen	Utveckling och lärande Förskolechefens ansvar	sid.8, 11 sid.16
• Barns inflytande vid måltiderna	Ansvar och inflytande	sid.14
• Barns möjlighet att påverka sin situation vid måltiderna	Ansvar och inflytande	sid.14
• Superstrukturen begränsningar	Ansvar och inflytande	sid.14

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Förskolan har en nyreviderad plan för likabehandling som gäller för hela enheten. Vi läser i ett dokument: "Förskolans vision. På Gräsåker, Knalleborg och Gustavalunds förskolor skall ingen bli diskriminerad, trakasserad eller utsatt för kränkande behandling. Vi lever våra värden, där vi ser olikheter som något positivt, alla barn berikar och alla barn är en tillgång. Flickor och pojkar har samma möjligheter att utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller." Ett prioriterat mål i verksamheten är att arbeta normkritiskt. Pedagoger och barn kartlägger och utvärderar regelbundet planen tillsammans. Pedagogerna berättar att arbetslagen identifierar riskområden och metoder att arbeta främjande. I planen kan vi även läsa att barnen får vara med och skapa strukturer och regler för att alla ska må bra. På höstens föräldramöte får föräldrarna möjlighet att diskutera planen samt komma med synpunkter.

Pedagogerna på berättar att de lägger extra tid på värdegrundsarbetet i början på hösten. Då arbetar de med barnen och de får reflektera över och berättar hur de vill ha det, både med vänner och i miljön. De yngre barnen har gjort ett kollage med bilder där de hjälper eller på andra sätt gör bra saker för varandra. Pedagogerna berättar att föräldrarna får arbeta med Likabehandlingsplanen på föräldramötet.

På fyra- och femavdelningen arbetar pedagogerna med Ugglan och kompisproblemet, ett program från UR Skola. En pedagog förklarar att det är viktigt att diskutera kring empatifrågor och ge barnen en möjlighet att tänka om och finna lösningar själva när det sker konflikter. En pedagog som arbetar med de yngsta barnen berättar att de använder bilder och läser böcker som visar hur att vara en bra kompis. Normkritiska böcker som lyfter förskolans mål är tillgängliga på alla avdelningar.

På treårsavdelningen arbetar pedagogerna med projektet Troll. Vi ser tydlig dokumentation på väggen som visar att projektet Troll är kopplad till Likabehandlingsplanen.

Förhållningssätt

Det råder en god samtalsstämning bland pedagoger och barnen. På de yngsta barnens avdelningar ser vi pedagoger som lyssnar på barnen och sätter sig i barnens nivå. Vi hör att barnen samtalar trevligt och tar hänsyn till varandra. På tvåårsavdelningen ser vi ett barn som tröstar en ledsen kompis. Vid ett tillfälle ser och hör vi att ett barn frågar vänligt: "Kan jag ta den gröna pennan?" På lunchen ser vi att ett barn hjälper en kompis att dela på maten och pedagoger uppmuntrar det andra barnet att tacka.

Arbetsklimat för barn

I en intervju berättar förskolechefen att tydliga superstrukturer med en tydlig ansvarsfördelning skapar lugn, arbetsro och meningsfull fördjupning för barn och pedagoger,

samt bästa möjliga förutsättningar för att barns och pedagogers ständiga lärande skall utvecklas. Superstrukturen innebär att alla pedagoger vet var de ska befinna sig och vad som är deras ansvar varje dag. Pedagogerna berättar att förskolans superstruktur stärker personalens samarbete genom att täcka varandras tider. Vi ser en bra kommunikation och ett respektfullt förhållningssätt mellan pedagoger.

Alla avdelningar delar oftast in barnen i två fasta grupper, en ute- och en innegrupp. Vi är med på alla avdelningars innegrupper på förmiddagarna. Vi ser att barnen arbetar lustfyllt och koncentrerat med olika projekt. De leker och utforskar i olika konstellationer och det råder arbetsro. De andra grupperna går ut på förskolegården eller till den närliggande skogen. Matsituationen är lugn hos de yngsta barnen då de äter på sina avdelningar. Tre-, fyra-, och femåringarna äter i en matsal. Fyra- och femåringarna äter i två matlag. Matsituationen är stundtals högljudd. Vid flera tillfällen ser vi att äldre barnen blir rastlösa vid byte av aktiviteter på grund av väntan.

Bedömning i text

Pedagogerna på Gräsåkers förskola har till hög grad en gemensam syn på värdegrunden och den reviderade Likabehandlingsplanen är väl förankrad hos personalen. Det bedrivs till stora delar ett systematiskt arbete mot kränkande behandling och diskriminering.

Barnen möts av respektfulla pedagoger och arbetsklimatet är god genom uppdelningen i mindre grupper. Superstrukturen kan utvecklas för att skapa ett lugn vid byte av aktiviteter.

Bedömning enligt skala¹

Utveckling och lärande

Beskrivning

Hur förskolan arbetar för att skapa förutsättningar för utveckling och lärande

I enlighet med förskolans superstruktur har avdelningarna planerade aktiviteter i form av projekttid och utelek med mera, i olika fasta grupper under hela dagen.

Både pedagoger och förskolechef berättar att de arbetar projekterande och inte ämnesinriktat, och i varje projekt ska de olika läroplansmålen ingå, vilket de säkerställer genom

---

1.0 ¹ Stora brister i kvalitet

Verksamheten har stora förbättringsbehov

2.0 Mindre god kvalitet

Verksamheten bedöms sammantaget ha mindre god kvalitet och har flera förbättringsområden

3.0 God kvalitet

Verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

4.0 Mycket god kvalitet

Verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

dokumentationen i Förskoleappen². När vi tittar på dokumentationen av projekten i Förskoleappen, så ser inte projekten så ämnesintegrerade ut, då inte så många av läroplansmålen finns med i sammanställningarna. I de olika projekten får barnen möjlighet att prova olika arbetssätt och metoder.

Pedagoger säger i intervju att arbetssättet, med små grupper och kontinuerlig reflektion, ger dem möjligheter att arbeta så barnen kan utvecklas så långt som möjligt, då det ger dem insikter om barnens intressen och kunskaper. Vi ser flera exempel på projekt där barnens tankar och idéer fått styra innehållet.

Det finns flera dokumentationer på att barnen har fått arbeta med olika material och olika sätt i deras projekt. Förskolans miljöer är inredda med utforskande och aktivitet i åtanke. Vi ser många olika hörnor där barnen kan arbeta med bygg- och konstruktion, målning, lera, rita, klistra, klippa med mera. I dokumentationen ser vi också att barnen använt dessa material i lärprocesser.

På ettårsavdelningen ser vi i dokumentation att barnen får samarbeta i olika skapande projekt. De får till exempel limma tillsammans på olika pappersfigurer. På fyraårsavdelningen finns en installation med bokstäver i olika material. Pedagogerna berättar att det något som barnen gjort tillsammans inför en tidigare utställning i kommunen.

På femårsavdelningen ser vi att barnen samarbetar med konstruktion och skapande när de bygger tillsammans med lego och klossar. Treåringarna samarbetar genom att tillsammans skapa ett troll av papper maché.

Vi är med när några tvååringar leker "kims lek" där barnen turas om att gissa vilket föremål som saknas när pedagogen tagit bort en sak. Vi märker att pedagogen arbetar målmedvetet med språkutveckling genom att benämna och visa alla föremål tydligt och konkret. På femårsavdelningen arbetar de med före Bornholmsmodellen³ med både boken och appen. Vi ser några barn som skriver sagor. Pedagogerna och barnen samtalar och diskuterar hur en saga ser ut, vad den handlar om och vilka som är huvudkaraktärer. Vi hör ett barn som reflekterar över rubriken till sin saga och rimmar på "Rymden, djuren, fantasin". Några fyra- och femåringar spelar Hänga gubbe med en pedagog. Pedagogerna börjar rita upp streck och sen får barnen gissa bokstäver och till sist ord. Sen får ett barn gå upp och bestämma ett ord som de andra barnen får gissa på. Vi hör att barnen ofta kopplar ihop bokstäverna som sägs till sitt eget eller en kompis namn.

Vi ser att ettårsavdelningen har material och arbetar med Babblarna⁴ som är ett språkutvecklingsmaterial.

På treårsavdelningen deltar vi i en sång- och sagostund där en pedagog berättar fritt utifrån sången "I ett hus vid skogens slut". Samlingen avslutas med att de på barnens initiativ, tillsammans sjunger sången, med rörelser till.

---

² Förskoleappen är ett digitalt verktyg som hjälper förskolor i sitt dagliga arbete med pedagogisk dokumentation, administration och kommunikation.

³ Bornholmsmodellen - ett språkutvecklingsmaterial.

⁴ Babblarna – ett språkutvecklingsmaterial

Alla pedagoger går Matematiklyftet⁵ vilket de menar har gjort att de fått en större förståelse för vad matematik i förskolan kan vara. De berättar att de börjat använda nya begrepp med barnen. Både ett- och tvåårsavdelningen har dunkar med olika mycket vatten i där barnen kan utforska tyngd och mängd och olika matematiska begrepp som full, halvfull, tung och lätt. På treårsavdelningen ser vi dokumentation på hur barn och pedagoger arbetat med matematik inom ramen för projektet "Troll", bland annat genom att tillsammans reflektera kring vilka kroppsdelar ett troll kan ha, och sammanställa en gemensam ritning.

Vid en intervju berättar pedagogerna att matematiska aktiviteter är inkluderade i projektarbetet. Vi ser femåringar som bygger och designar sina rymdskepp och raketer med olika mönster utifrån ritningar och instruktioner. Vi ser att barnen gör olika Pokémonpärlplattor och även kort som används till Bingo i matematiklekar utomhus. Under en lekstund ute på gården är vi med några femåringar som spelar Pokémonbingo genom att para ihop Pokémonkort med bilder på en bingobricka tills någon får bingo.

På flera avdelningar ser vi att det finns metalltavlor med magneter i till exempel geometriska former där barnen kan utforska magnetism. Pedagogerna berättar att de har olika aktiviteter där barnen kan utforska och prova på olika naturvetenskapliga fenomen när de märker att det saknas i verksamheten.

Vid ett tillfälle på tvåårsavdelningen får barnen lägga färgat kräppapper i vatten och se hur vattnet ändrar färg. På fyraårsavdelningen ser vi att barnen gör ett experiment. Barnen ligger olika saker i en skål med vatten i, de studerar hur och varför sakerna flyter eller sjunker. Barnen prövar och ifrågasätter utifrån sina egna hypoteser.

På treåringarnas avdelning arbetar barnen med materialet Plusplus, och bygger olika konstruktioner. Två barn arbetar tillsammans med att försöka få sitt bygge att stå upprätt, ett experimenterande med tyngdpunkt och stödyta. Detta, liksom andra material för bygg- och konstruktion finns tillgängligt för barnen.

På de yngsta barnens avdelningar finns bland annat ljusbord och ljusslingor, som möjliggör för barnen att arbeta med ljus och skuggor. På flera avdelningar finns det speglar och andra reflekterande material, som barnen kan använda i sitt utforskande.

På ettårsavdelningen ser vi att barnen fått limma på många olika sätt. De har limmat med limstift och olika pappersmaterial. Tvååringarna har ett bord där de kan limma när de vill. Pedagogerna berättar att de märkt att barnen gillar att limma med limstift och därför finns det alltid framme.

Treåringarna arbetar med projektet Troll, inom vilket vi ser resultaten av många estetiska processer. Bland annat har barnen tillsammans gjort en trollvärld i olika material. De har också ritat och målat troll av olika slag. På avdelningen har barnen tillgång till målarfärg och lera när de så önskar. Fyraåringarna har i sitt projekt med Lika olika arbetat med rävar på olika sätt. De har ritat rävar och gjort rävhuvuden i kartong. Under vårt besök får barnen bygga rävar av mjölkkartonger och toarullar som de sätter ihop med hjälp av gipsbindor.

---

⁵ Matematiklyftet - skolverkets kompetensutvecklingsinsats i matematikdidaktik för lärare och förskollärare.

Vi ser olika typer av stimulerande material, lera, gips, färg, olika slags av papper, många sorters av pärlor. På femårsavdelningen ser vi ett bord dukat och förberett med återvinningsmaterial. Vi ser att barnen prövar och utforskar lämpliga material och tekniker för att tillverka rymdskepp till det rymdprojekt som pågår på avdelningen.

En musikpedagog kommer till förskolan varannan fredag. Vi är med på tre olika musikstunder, en med ett- och tvååringar, en med treåringar och en med fyra- och femåringar. Där får de yngsta barnen sjunga och dansleka tillsammans med musikpedagogen som spelar gitarr och barnen får spela på äggmaraccas. Även de äldsta barnen får möjlighet att delta i sång- och rörelsestud, vilket några väljer att göra. Med många rörelselekar och möjligheten att prova spela rytminstrument görs barnen delaktiga och aktiva.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Förskolan har en egen IT-plan 2016-2017 som säger vilka digitala verktyg som ska finnas på förskolan, samt vad de digitala verktygen ska användas till i verksamheten. Ekerö kommun har IT-pedagoger som enhetens utvecklingsansvariga får träffa regelbundet.

Förskolan använder sig av lärplattor till att dokumentera med. De använder Förskoleappen för att spara och delge sin dokumentation med kollegor och föräldrar.

Förskolan har en Clevertouch⁶-skärm och flera projektorer som pedagogerna bland annat använder för att reflektera tillsammans med barnen. Vid ett tillfälle använder pedagogerna Clevertouchen tillsammans med barnen genom att spela Hänga gubbe. Vid ett projektarbete får fyraåringarna titta på en lärplatta vad de gjorde förra gången, innan de ska arbeta vidare med projektet. Vi deltar på en samling för femåringar, där barnen visar dokumentation av sina pågående arbeten, i form av bland annat foton på lärplattan, och de reflekterar kring hur de vill gå vidare. Vi ser också att de använder lärplattan när de arbetar med ett projekt för att söka fakta och titta på olika bilder i Google.

Under vårt besök ser vi ett par avdelningar som använder projektorer för att skapa visuella miljöer, som undervattensvärldar där barnen kan titta på och samtala om fiskar och använda sin fantasi.

Pedagoger berättar att de just börjat använda Blue-bots, programmeringsbara robotar, för att arbeta med datalogiskt tänkande tillsammans med barnen. De har också inköpta mikroskop, som går att koppla till lärplatta eller dator, för att undersöka även små saker, liksom högtalare för att exempelvis lyssna på musik, både inom- och utomhus.

Pedagogerna berättar att de brukar samtala med barnen om resultat på till exempel sökningar de gjort på internet och att de brukar söka på fler ställen för att visa att det kan finnas olika svar. De säger att det är viktigt att barnen förstår att alla påståenden inte är sanna.

Hur verksamheten anpassas till barn i behov av särskilt stöd

Pedagoger och förskolechef berättar att alla ska ha en gemensam barnsyn som tar hänsyn till alla människors olika behov och förutsättningar.

---

⁶ Clevertouch – en interaktiv pekskärm.

Förskolan har ett dokument som beskriver tydligt vad all pedagogerna ska göra och vilka personer och instanser de ska vända sig till för att stödja och hjälpa barn i behov av särskilt stöd. Vi ser att alla barn får arbeta och leka i mindre grupper den dagliga verksamheten. Pedagoger och förskolechef berättar att de har möjlighet att söka handledning och stöd via kommunens gemensamma resursteam, där det bland annat finns tillgång till specialpedagoger och modersmålspedagoger.

Hur verksamheten anpassas efter barn med annat modersmål

Pedagogerna berättar att det inte finns så många barn på förskolan med annat modersmål och att föräldrarna inte önskat att pedagogerna ska arbeta speciellt med barnens modersmål. Pedagogerna berättar att de under FN-veckan lyfter förskolans olika länder och flaggor, samt världens mat.

Vid intervju med förskolechefen hör vi att det inte finns några tydliga strategier för arbete med barn med annat modersmål. Förskolan tar del av kommunens plan för nyanlända. Förskolechefen berättar att pedagogerna på förskolan har hittat egna metoder för att skapa bättre sätt att lyfta fram olikheter i barngruppen och samtidigt stimulera svenska språket för barnen.

Dokumentation av barns lärprocesser

All dokumentation av barns lärprocesser sker i Förskoleappen där barn och de verksamhetsmål som arbetats med taggas i varje inlägg som görs. Vi får ta del av den dokumentation som avdelningarna lagt in i Förskoleappen. Där finns flera olika projekt som hela förskolan arbetar med som exempelvis Lika olika, matematiklyftet med mera. När vi tittar på dokumentationen i Förskoleappen är det svårt att se vilka läroplansmål som ingår i de olika aktiviteterna och projekten. Pedagogerna berättar att de tittar på varandras arbeten och reflekterar med varandra i Förskoleappen, vilket vi kan se har ökat de senaste månaderna.

Vid ett tillfälle ser vi hur en grupp femåringar reflekterar över sina rymdskepp som de arbetar med i ett projekt. Pedagogen visar dokumenterade bilder med barnens ritningar på Clevertouchen och ställer utmanande frågor: ”Kommer ni ihåg ritningarna? Hur ska ni gå vidare?” Barnen ger förslag och idéer på hur de vill fortsätta med projektet.

Vi ser även att barn har pärmar som innehåller foton, teckningar och lite text. En femåring visar stolt sin pärm och bläddrar i den. En pedagog berättar att man börjar samla ihop dokumentationer i pärmen på treårsavdelningen. Vi ser inte barnens reflektioner i pärmen.

Föräldrarna har en egen inloggning till Förskoleappen där de kan ta del av sitt barns dokumentation.

Miljön som stöd för lärandet

Från och med i år arbetar förskolan med åldershomogena grupper, vilket pedagogerna uttrycker underlättar i arbetet med att utforma utmanande och stimulerande miljöer för alla barn. Efter sommaren är tanken att hela barngruppen ska flytta vidare till lokaler och material anpassade för den åldersgrupp de nu tillhör.

Alla avdelningar har rum med hörnor för bygglek, skapande, rollspel, vattenlek med mera. Ettåringarna har ett rum med en bassäng fylld med vetekorn där barnen kan ösa och hälla och även gå barfota. Vi ser att barnen tar av sig strumporna för att känna känslan av att gå i veten.

Alla avdelningar har en tillgänglig och tillåtande miljö med låga möbler. Alla barn sitter på pallar utan rygg- och fotstöd. Vi ser att ett- och tvååringarna har svårt att sitta stadigt och still på dessa speciellt vid måltiderna. Pedagogerna berättar att pallarna gör att barnen inte sitter helt bekvämt och att de gärna kliver ner.

Förskolan har en matsal där barnen i åldrarna tre till fem år, ska kunna ta mat från en buffé. Vi ser dock att det i praktiken bara är de äldsta barnen som kan servera sig själva. Alla kan själva duka av och lämna disk på en vagn. Ett- och tvååringarna äter på sina avdelningar. Maten serveras inte vid borden utan pedagogerna lägger upp maten på tallrikarna från en matvagn. Vi ser i en dokumentation och en pedagog på ettårsavdelningen berättar att barnen inte tar mat själva, men att de får bre sina smörgåsar själva.

Förskolan har en stor gård som är indelad i tre delar, framsidan, baksidan och skogssidan. Vi ser att avdelningarna använder sig av de olika gårdarna under vårt besök. På gårdarna finns olika lek- och gungställningar och annat material för lek.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Förskolan deltar också varje år i projektet "Spår av barn", som är en utställning för alla Ekerös kommunala förskolor i Ekerö centrum. Utställningen går ut på att visa alla vad Ekerös yngsta medborgare gör berättar ateljéristan. Förskolan handleder lärarstudenter och under vårt besök har en student sin verksamhetsförlagda utbildning.

Förskolan går regelbundet till den närliggande skogen.

Bedömning i text

Verksamheten är till stora delar strukturerad och utgår från läroplanen, men pedagogerna behöver tydliggöra att de arbetar med läroplansmålen i de olika projekten. Barnen ges goda möjligheter att prova olika arbetssätt och arbetsformer i de olika projekten, samt arbetssätt som utmanar deras kreativitet.

Arbetssätt som stimulerar samarbete mellan barnen i deras lärande är vanligt förekommande på alla avdelningar. Språkutvecklande arbetssätt är vanligt förekommande liksom arbetssätt som utvecklar det matematiska tänkandet. Det finns material och möjligheter att utveckla förmågor inom naturvetenskap.

Pedagogerna använder i hög grad estetiska arbetssätt som verktyg i lärprocesser och för reflektion för barn och pedagoger.

Användande av modern teknik som ett verktyg i lärprocesser förekommer ofta och barn får möjlighet utveckla sin förmåga till källkritiskt förhållningssätt.

Verksamheten anpassas till för barn i behov av särskilt stöd och det finns väl fungerande strategier och metoder, och verksamheten anpassas till för barn med ett annat modersmål genom förskolans egna strategier och metoder.

På några avdelningar ser vi att även de lite äldre barnen får mycket hjälp av vuxna att klä på sig ytterkläderna. Det tar lång tid och blir mycket väntan för barnen.

Demokratiska arbetsformer

Pedagogerna berättar att de tar tillvara på barns tankar, intressen och åsikter genom dokumentationen och projektarbetet. "Barnen styr projekten", säger en pedagog. Vi ser på flera avdelningar dokumentation som visar hur barnens intressen, tankar och idéer har påverkat projektens utformning och arbetssätt.

Vid ett tillfälle ser vi att en femåring som väljer att vara med i sagogruppen, efter en stund ångrar sig och byter aktivitet. Vi ser i en dokumentation i Förskoleappen att ettåringarna fått välja vilken grupp de vill vara i inför en gruppindelning, genom att välja en bild på "gruppen".

I förskolans superstruktur ser vi att barnen på de äldre avdelningarna är indelade i inne- respektive utegrupper under delar av dagen. En pedagog berättar att det är viktigt att strukturen hålls, eftersom de behöver hjälpas åt mellan avdelningarna och de ofta har flera tider att passa under dagen. Under vårt besök ser vi att superstrukturen på hela förskolan styr barnens möjlighet att påverka sin dag. Alla barn är indelade i fasta grupper och pedagogerna på alla avdelningar planerar vilken grupp som är inne och vilken som är ute.

Pedagogerna berättar att barnen kan få vara "gäst" i en annan grupp ibland, vilket vi också ser vid ett tillfälle under vårt besök. Det är däremot svårt att se hur medvetna barnen är om de kan önska att få vara gäst i en annan grupp.

Vid lunchen har förskolan som rutin att alla ett- och tvååringar äter utan byxor och strumpor. Det är inget barnen själva valt men om någon absolut inte vill får de ha byxor på sig, berättar en pedagog. När vi frågar varför barnen äter utan byxor säger en pedagog att de gjorde så innan hon började och sen har de bara fortsatt. En annan säger att det är för att det inte ska bli smuts inne på sovvilan, eftersom de kan vara smutsiga efter uteleken.

Det finns barn som inte vill sova på madrass inne och då får de sova i sina vagnar där de känner sig trygga berättar pedagogerna.

Pedagogerna berättar att det är barnen som driver projekten. Barnen är även med och bestämmer i miljön och hur många det ska vara i vissa rum eller platser.

Vi ser flera exempel där barnen är med och påverkar i projektet. En femåring berättar att de har valt att arbeta med rymdskepp för att de tycker om rymden. Vi pratar med flera barn, som berättar att de är intresserade av Pokémon. Vi ser också att pedagogerna plockat upp detta intresse, och att barnen har möjligheter att arbeta med det, bland annat genom att göra pärlplattor med pokémonmotiv, spela pokémonbingo utomhus och genom att diskutera kring bilder uppsatta på väggen.

Pedagogerna berättar att reflektionstillfällena med barnen är tillfällen för demokrati, i och med att barnen får vara med och göra sina röster hörda. Pedagogerna berättar att det inte finns

regelbundna forum för att utveckla barnens förståelse för demokratiska processer såsom olika röstningsförfaranden. Pedagogerna berättar att barnen har fått vara med och röstat fram gruppnamnen.

Samverkan med föräldrar

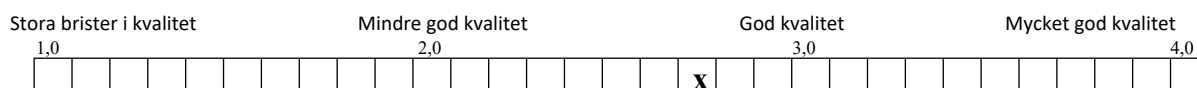
Förskolan bjuder in till föräldramöte respektive utvecklingssamtal en gång per år. Förskolechefen bjuder också in till föräldrafrukost med information och dialog en gång per termin. Detta istället för det föräldraråd som tidigare fanns, men inte upplevdes fungera tillfredsställande. Föräldrarna ges även möjlighet att svara på Våga Visa-enkäten varje år. Resultaten från förra årets enkät, där svaren visade att föräldrarna inte visste hur förskolan arbetar med matematik, är bakgrunden till att förskolans pedagoger idag deltar i Matematiklyftet.

Pedagoger berättar i intervju att föräldrarna haft önskemål om att förändra luciafirandet på förskolan, vilket också skett. När vi besöker förskolan tränar alla avdelningar på luciasånger, inför firandet tillsammans med föräldrarna. Föräldrarna har också haft stort inflytande över förskolans julbasar, där pengar till olika ändamål samlats in.

Bedömning i text

Barn ges till stora delar möjlighet att ta ansvar för det egna lärandet och miljön, och barns tankar, intressen och åsikter tas tillvara i verksamheten speciellt i projekten. Vi ser att barnens möjligheter att påverka sin situation begränsas av vissa rutiner som exempelvis måltiderna och superstrukturen med fasta ute- och innegrupper. Barn har stort inflytande över planering, arbetssätt, och innehåll i projekten. Formella forum för demokratiska processer finns inte. Föräldrarna ges relativt stor möjlighet att i dialog med förskolan påverka utvecklingen av innehållet i verksamheten.

Bedömning enligt skala

Förskolechefens ansvar

Beskrivning

Hur förskolechef leder den pedagogiska verksamheten

Förskolechefen följer förskolans pedagogiska verksamhet genom att hon en dag i veckan finns på förskolan och genom sin insyn i Förskoleappen, och genom sitt utvecklingsarbete tillsammans med de pedagogiska utvecklingsledarna.

Förskolechefen har tillsammans med ledningsgruppen arbetat fram en superstruktur för verksamheten. Superstrukturen innebär att alla pedagoger vet var de ska befinna sig och vad som är deras ansvar varje dag.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Förskolechefen berättar att hon tillsammans med de pedagogiska utvecklingsledarna och ledningsgrupp fångar upp utvecklingsområden i verksamheten och att hon sen använder sig av det i det systematiska kvalitetsarbetet. Förskolechefens mål är att kunna använda den dagliga dokumentationen som pedagogerna gör med barnen i till exempel Förskoleappen i det systematiska kvalitetsarbetet.

Inför utvecklingssamtalen som är en gång per år, får föräldrarna en inbjudan med särskilda frågor angående inflytande. Föräldrarna fyller årligen i Våga Visas kundundersökning.

Vi får ta del av förskolans Verksamhetsuppföljning, ett dokument där förskolans mål, måluppfyllelse, analys och utvecklingsområden beskrivs.

Pedagoger och barn medverkar till i det systematiska kvalitetsarbetet genom dokumentationen i Förskoleappen. När vi tittar på dokumentationen i Förskoleappen kan vi se att pedagogerna inte alltid taggar alla de verksamhetsmål de arbetar med, utan endast projekt eller barn.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal utifrån verksamhetens behov

Alla pedagoger går Matematiklyftet som de varannan vecka får handledning i av en extern pedagog. Annars arbetar de mycket med intern kompetensutveckling. Förskolan får regelbundet handledning av sin pedagogista och sin ateljérista. Förskolan får även besök av en musikpedagog varannan vecka.

Förskolechefen säger att hon tycker att samarbete och kollegialt lärande är mycket mer givande för verksamheten än enstaka föreläsningar, men att även det erbjuds vid önskemål och behov. De pedagoger vi talat med är nöjda med kompetensutvecklingen.

Enheten har regelbundet förskollärarmöten där förskollärarna får träffas och delge varandra kunskaper och erfarenheter. Det finns även andra arbetsgrupper inom enheten som träffas och utbyter erfarenheter och kunskaper.

Ekerö kommun erbjuder pedagogiska nätverksträffar fyra tillfällen per termin. Förskolans enhet har tio platser som pedagoger får anmäla sig till. Samma pedagoger går under en termin. Nätverksträffarna bygger på pedagogisk dokumentation och projekterande arbete, och i år inriktning normkritik.

Ekerö kommun har även Tankesmedjan fyra gånger per termin. Den är öppen för alla. Där fokus bland annat har varit Förskoleappen, hur man använder den rent tekniskt men även hur lärprocesser synliggörs i dokumentationen där.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Pedagogerna berättar att de organiserar verksamheten och samarbetar över avdelningarna för att möta barnens behov. På förskolan följer pedagogerna de åldersindelade grupperna, och inför höstterminen byter hela gruppen avdelning.

Pedagogerna berättar att övergångarna till förskoleklass är ett utvecklingsområde i kommunen, för att det ska bli en likvärdighet i övergångarna. Pedagogerna berättar att

övergångarna sett väldigt olika ut genom åren. Ibland kommer skolan till förskolan och hälsar på och ibland har de överlämningssamtal. På förskolan frågar pedagogerna barnen om vad de vill veta om skolan och vad de har för förväntningar. Sen samtalar med pedagoger från skolan.

Bedömning i text

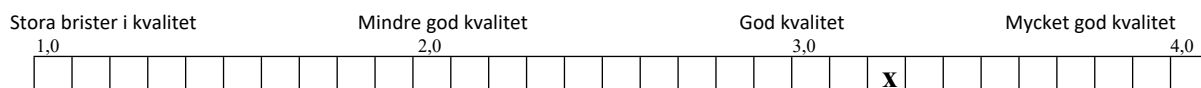
Förskolechefen har till stora delar kunskap om verksamhetens pedagogiska kvalitet genom att hon regelbundet finns på förskolan och genom sin insyn i Förskoleappen.

Förskolechef arbetar till stora delar för att utveckla verksamheten tillsammans med de pedagogiska utvecklingsledarna och medarbetare och tar till stora delar ansvar för att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och utveckla verksamheten. Personal och barn medverkar i det systematiska kvalitetsarbetet genom dokumentationen i Förskoleappen, men pedagogerna behöver blir bättre på att tagga de verksamhetsmål de arbetar med för att det ska bli tydligt.

Föräldrar till barn deltar i det systematiska kvalitetsarbetet genom kundenkäten och genom de frågor som de får inför utvecklingssamtalen.

Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras och det skrivs en verksamhetsuppföljning. Personalen erbjuds till stora delar kompetensutveckling som är kopplad till verksamhetens behov och det finns väl fungerande rutiner och former för samverkan och kunskapsutbyte mellan pedagogerna. Det finns till stora delar en fungerande samverkan inom verksamheten.

Bedömning enligt skala

REFERENSER

Beskrivning superstruktur
Förskoleappen samtliga avdelningar
Inbjudan utvecklingssamtal
IT-plan 2016/2017
Kalendarium ht16
Kommunens plan för nyanlända
Likabehandlingsplan Gräsåkers förskola Ht16/Vt17
Mottagandet av nyanlända barn i förskolan
Organisation och ledning läsåret 2016/2017
Röda Tråden
Verksamhetsuppföljning förskola Gräsåker
Våga Visa bedömningsmatris förskola
Våga Visa metodbok

